DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

અહેવાલપાત્ર

ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતમાં

ફોજદારી અપીલ અધિકારક્ષેત્ર

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર.૨૫૩/૨૦૧૮

(સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (ક્રિ.) નં.૮૯૨૩/૨૦૧૭માંથી ઉદ્ભવેલ)

લવઘણભાઈ દેવજીભાઈ વસાવા .....અપીલકર્તા(ઓ)

વિ.

ગુજરાત રાજ્ય .....સામાવાળા(ઓ)

ચુકાદો

<u>ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.કે.સિક્કી.</u>

પરવાનગી મંજૂર.

આ તબક્કે અમે પક્ષકારો વતી વિદ્વાન વકીલશ્રીઓને સાંભળ્યા.

અહીં અપીલકર્તાને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ (આઈ.પી.સી.)ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે અને તેને ૩.૫૦૦/–ના દંડ સાથે આજીવન કેદની સજા ફટકારવામાં આવી છે અને આમ કરવામાં કસૂર થતાં ત્રણ મહિનાની સાદી કેદની સજા ફટકારવામાં આવી છે. આ ગુના–સાબિતી અને સજાને હાઈકોર્ટ દ્વારા તારીખ ૨૯/૦૯/૨૦૧૫ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા દ્વારા યોગ્ય ઠરાવવામાં આવેલ છે.

ઉપરોક્ત ચુકાદા સામે અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સ્પેશલ લીવ પીટીશનમાં મર્યાદિત પાસા પર નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી કે શું આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ હેઠળની ગુના–સાબિતી વાજબી છે કે તેને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૪ હેઠળના ગુનામાં રૂપાંતરિત કરવી જોઈએ. આ પાસાને ધ્યાને લઈને આ બાબત પર વિચારણા કરવામાં આવી છે. હવે આપણે હકીકતોને સંક્ષિપ્ત લખી શકીએ છીએ.

ફરિયાદ પક્ષના કેસ અનુસાર, આ કેસના મૂળ ફરિયાદી શાંતાબેન @ ધનીબેન સોમાભાઈ મરણ જનાર શકૂબેનની માતા છે. તેણીએ ૧૫/૦૩/૨૦૦૮ના રોજ નબીપુર પોલીસ સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી કે તેણીની પુત્રી મૃતક શકુબેનના લગ્ન લગભગ આઠ વર્ષ પહેલાં ફિચવાડા ગામમાં આરોપી લવઘણભાઈ દેવજીભાઈ વસાવા સાથે થયા હતા. મૃતક શકૂબેન અને આરોપી લગભગ એક વર્ષથી ફરિયાદીના ગામ શાહપુરાના નવીનગરીમાં રહેતા હતા અને મજૂરી કામ કરીને પોતાનું ગુજરાન ચલાવતા હતા. ઘટનાના દિવસે સવારે મૃતક શકૂબેન અને તેની માતા શાંતાબેન ગામના પટેલના ખેતરમાં ઘાસ કાપવા ગયા હતા, જ્યાં ભિંડાના પાકની ખેતી કરવામાં આવી હતી. તેઓ બપોરના લગભગ ૧૨ વાગ્યે ભોજન કરવા માટે ઘરે પરત ફર્યા અને તેમની દીકરી તેમના ઘરે ગઈ. જ્યારે ફરિયાદી તેના ઘરે હતી ત્યારે મૃતક શકૂબેનનો ૬ વર્ષનો પુત્ર વિષ્ણુ તેના ઘરે આવ્યો અને કહ્યું કે તેની માતાને માથા પર ખાટલાના પાયા વડે મારવામાં આવ્યું છે અને તેણીનું લોહી વહી રહ્યું છે. તેથી, તે તરત જ મૃતકના ઘરે ગઈ. તે સમયે મૃતક શકૂબેન ઘરના ચૂલા પાસે બેભાન અવસ્થામાં પડેલી હતી અને ત્યાં લોહીથી ખરડાયેલો ખાટલાનો પાયો પડેલો હતો. ત્યાં એકઠા થયેલા લોકો પાસેથી જાણવા મળ્યું હતું કે મૃતક અને આરોપી વચ્ચે ભોજન તૈયાર કરવા બાબતે બોલાચાલી થઈ હતી. આરોપીએ ઉશ્કેરાઇ જઇને મૃતકના માથા પર ખાટલાનો પાયો મારેલ અને ભાગી ગયેલ. મૃતકના માથામાંથી લોહી વહી રહ્યું હોવાથી ફરિયાદીની પુત્રી કાળીબેન, તેની શેરીમાં રહેતા લાલો

અમીર વસાવા અને દિનેશ કાશીભાઈ વસાવા મૃતક શકૂબેનને ગામના રહેવાસી પ્રવીણભાઈ ગોપાલભાઈની ઓટો રિક્ષામાં ભરૂચ ખાતેની હોસ્પિટલમાં લઈ ગયેલા. ફરિયાદી તેના ઘરે પરત ફરેલા. પ્રવીણભાઈ સાંજે પોતાની રિક્ષા લઇને ઘરે પરત ફરેલા અને જણાવેલ કે મૃતકને વધુ સારવાર માટે ભરૂચથી વડોદરા મોકલવામાં આવેલ છે. આમ, આવા સંજોગોમાં મૂળ ફરિયાદી શાંતાબેને પોલીસ સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી.

ઉપર જણાવ્યા મુજબ, સુનાવણી પુરી થતા અને મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કર્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તા સામે અપરાધનો ચુકાદો પાછો આપ્યો અને તેને દોષિત ઠેરવ્યો અને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ સજા ફટકારી. જ્યાં સુધી બનાવ/ઘટનાનો સંબંધ છે, તે સાબિત થાય છે અને તે હદ સુધી નીચેની અદાલતોના ચુકાદાઓ કોઈપણ નબળાઈ વગરના છે. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું તે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવવાનો કેસ હતો કે કલમ ૩૦૪ હેઠળ.

અમે આ અંગેના પુરાવાઓનો અભ્યાસ કર્યો છે. અમે જોઈએ છીએ કે ફરિયાદ પક્ષનો કેસ પોતે જ આગળ વધે છે કે આ ઘટના ક્ષણમાં જ બની હતી. ૧૫/૦૩/૨૦૦૮ના રોજ, જ્યારે મૃતક તેની માતા સાથે ખેતરમાં મજૂરી કરવા

માટે ગયેલ અને લગભગ બપોરે ઘરે પરત ફરેલ ત્યારે તે રસોડામાં બપોરનું ભોજન તૈયાર કરી રહી હતી, ફરિયાદ પક્ષના કહેવા અનુસાર, ત્યારે અપીલકર્તા ઘરે આવેલો અને મૃતકને બપોરનું ભોજન રાંધવામાં વિલંબ વિશે પૂછપરછ કરેલ. આ અંગે અપીલકર્તા અને તેની પત્ની વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો. તે તબક્કે, અપીલકર્તા ગુસ્સે થઈ ગયેલો અને ક્ષણની ઉતાવળમાં તેણે ઘટના સ્થળની નજીક પડેલી એક લાકડાની વસ્તુ ઉપાડી અને મૃતકને ઈજા પહોંચાડેલી. તે ફરિયાદ પક્ષનો પણ સ્વીકૃત કેસ છે કે માત્ર એક જ ઘા મારવામાં આવ્યો હતો. આ ઘટનાના ૧૦ દિવસ પછી શકૂબેનનું મૃત્યુ થયું હતું જ્યારે તેણી બરોડા હોસ્પિટલમાં સારવાર હેઠળ હતી. આ કેસ ફરિયાદ પક્ષનો પોતાનો છે.

ધરિન્દ્ર કુમાર વિ. ઉત્તરાખંડ રાજ્ય [૨૦૧૫ (૩) સ્કેલ ૩૦]ના કેસમાં આ અદાલતે એવા પરિમાણો નક્કી કર્યા છે કે જે આ પ્રશ્નનો નિર્ણય કરતી વખતે ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ કે શું કોઇ કેસ આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ હેઠળનો છે કે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૪ હેઠળનો, જે નીચે મુજબ છે:

(એ) સંજોગો કે જેમાં આ ઘટના બની હતી;

(બી) ઉપયોગમાં લેવાયેલ હથિયારનો પ્રકાર;

(સી) હથિયાર લઈ જવામાં આવ્યું હતું કે સ્થળ પરથી લેવામાં આવેલું હતું ;

(ડી) હુમલો શરીરના મહત્વપૂર્ણ ભાગ પર કરવામાં આવ્યો હતો કે કેમ;

(ઈ) વપરાયેલ બળની માત્રા.

(એફ)મૃતકે અચાનક થયેલ લડાઈમાં ભાગ લીધો હતો કે કેમ;

(જી) અગાઉની કોઈ દુશ્મનાવટ હતી કે કેમ;

(એચ)અચાનક કોઈ ઉશ્કેરણી થઈ હતી કે કેમ.

(આઇ)શું હુમલો ઉશ્કેરાહટના કારણે થયો હતો; અને

(જે) ઈજા પહોંચાડનાર વ્યક્તિએ કોઈ અનુચિત લાભ લીધો કે ક્રૂર કે અસામાન્ય રીતે વર્તન કર્યું હતું કે કેમ.

ઉપરોક્ત પરિબળોને ધ્યાનમાં રાખીને તે સ્પષ્ટ થાય છે કે અપીલકર્તાનો કેસ આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૪ હેઠળ આવશે કારણ કે આ ઘટના અચાનક બોલાચાલીને કારણે બની હતી જે મૃતક દ્વારા બપોરનું ભોજન તૈયાર કરવામાં વિલંબને કારણે થઈ હતી. અપીલકર્તાએ કોઇ લાકડાની વસ્તુ ઉપાડી અને મૃતકને મારેલી. તબીબી પુરાવા દર્શાવે છે કે મૃતકને ઘા મારવા માટે વધુ બળનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ન હતો. ફરિયાદ પક્ષે એવું સૂચન કરતી કોઈ એવી હકિકત દર્શાવેલ નથી કે પતિ અને પત્ની વચ્ચેના સંબંધો અન્યથા સૌહાર્દપૂર્ણ ન હતા. દેખીતી રીતે, આ ઘટના અચાનક ઉશ્કેરણીને કારણે બની હતી અને ઉશ્કેરાહટના કારણે અપીલકર્તાએ કોઈ અનુચિત લાભ લીધા વિના તેની પત્ની પર પ્રહાર કર્યો હતો. તેથી અમારો અભિપ્રાય છે કે તે એક એવો ગુનો

હતો જે આઈ.પી.સી. કલમ ૩૦૪ ભાગ–II હેઠળ આવરી લેવામાં આવશે, નહિં કે આઈ.પી.સી. કલમ ૩૦૨ હેઠળ.

આમ, આ અપીલ આંશિક રીતે મંજુર કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તાની દોષિતતાને જાળવી રાખીને, તેની ગુના–સાબિતીને આઈ.પી.સી. કલમ ૩૦૨ને બદલે આઈ.પી.સી. કલમ ૩૦૪ ભાગ–II માં બદલવામાં આવે છે. અપીલકર્તા પહેલેથી જ લગભગ ૯ વર્ષ અને ૩ મહિનાની જેલની સજા ભોગવી ચૂક્યો છે. આ કેસની હકીકતોમાં, અમારો અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તાની સજાને ઘટાડીને પહેલેથી જ ભોગવેલ સમયગાળા જેટલી કરવામાં આવે. તે મુજબનો હુકમ કર્યો.

અપીલકર્તાને, જો અન્ય કોઈ કેસમાં જરૂર ન હોય તો, તાત્કાલિક મુક્ત કરવામાં આવે.

..... **ન્યાયમૂર્તિ**

[એ. કે. સિક્કી]

..... **ન્યાયમૂર્તિ**

[અશોક ભૂષણ]

નવી દિલ્હી;

જાન્યુઆરી ૧૦, ૨૦૧૮.

આઇટમ નં.૩૨ કોર્ટ નં.૬ વિભાગ II–બી

ભારતીની સર્વોચ્ચ અદાલત

રેકોર્ડ ઓફ પ્રોસીડિંગ્સ

પિટીશન(સ) ફોર સ્પેશલ લીવ ટુ અપીલ (ક્રિ.) નં.૮૯૨૩/૨૦૧૭

(અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા સીઆરએલએ નં.૯૭૮/૨૦૧૧માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૯/૦૯/૨૦૧૫ના વાદગ્રસ્ત અંતિમ ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવેલ)

લવઘણભાઈ દેવજીભાઈ વસાવા .....અપીલકર્તા(ઓ)

વિ.

ગુજરાત રાજ્ય .....સામાવાળા(ઓ)

તારીખ:૧૦/૦૧/૨૦૧૮ આ કેસને આજે સુનાવણી માટે લેવામાં આવેલ.

કોરમઃ માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. કે. સિક્રી

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અશોક ભૂષણ

અરજદાર(રો) વતી ડૉ. સુશીલ બલવાડા, એઓઆર

વકીલ શ્રી જય વાધવા,

વકીલ શ્રી સંદિવ કાલિયા.

સામાવાળા(ઓ) વતી સુશ્રી હેમંતિકા વાહી, એઓઆર

વકીલ સુશ્રી જેસલ વાહી.

વકીલ સુશ્રી મમતા સિંહ.

વકીલ સુશ્રી શોધિકા શર્મા.

વકીલશ્રીને સાંભળ્યા બાદ કોર્ટે નીચે મુજબનો હુકમ કર્યો.

હુકમ

પરવાનગી મંજૂર

હસ્તાક્ષરિત અહેવાલપાત્ર ચુકાદાની દ્રષ્ટિએ અપીલ આંશિક રીતે મંજૂર કરવામાં આવે છે.

બાકી અરજી(ઓ), જો કોઈ હોય તો, તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(અશ્વની ઠાકુર) (માલા કુમારી શર્મા)

કોર્ટ માસ્ટર કોર્ટ માસ્ટર

(સહી કરેલ અહેવાલપાત્ર ચુકાદો ફાઇલ પર મૂકવામાં આવેલ છે)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

DISCLAIMER: ***The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.***